

ECHO

Świdwina

W numerze:

- Z historii miasta i ziemi świdwińskiej
- Nagrody Mariana Marszałka
- Święto „Jedynki”
- Dni Świdwina
- Sukcesy lekkoatletów
- Goście ze Szczecinka
- Dni Kultury Kresowej

GAZETA PROMOCYJNA WYDAWNICTWA ADAM MARSZAŁEK

2017, nr 209/210

ISSN 1428-2186

NAKLAD 5000 EGZ.

NAGRODA PREZYDENTA DLA ZUZANNY KAWY MARGULAN BAIMUKHAN

AMBASADOREM KAZACHSTANU W POLSCE

Gratulacje ambasadorowi złożyli prezes dr Adam Marszałek oraz senator RP dr Piotr Zientarski.

WYGRANA BITWA O KROWĘ

Sukcesem świdwiniaków zakończyła się rozegrana w Białogardzie kolejna edycja „Bitwy o Krowę”.

DESZCZOWY PIKNIK LOTNICZY

Mimo niesprzyjającej pogody wielu gości ze Świdwina i okolic zgromadził piknik lotniczy.

W Sali Wielkiej Dworu Artusa odbyła się piękna uroczystość wręczenia Nagród Prezydenta Miasta Torunia za 2016 rok. Prezydent wyróżnia w ten sposób torunian wykazujących szczególnie osiągnięcia w swoich dziedzinach działalności. Jedną z laureatek została młoda toruńska pisarka **Zuzanna Kawa**. Akcja jej ostatniej minipowieści *Ania Wood i zagadka prezentu urodzinowego* rozgrywa się w grodzie Kopernika. Książki z serii o młodej detektyw zostały przetłumaczone na wiele języków, a także wydane m.in. w Chinach, Azerbejdżanie i Uzbekistanie.

A.M.

DYREKTOR, POETA I PREZES ZHANG DEJIANG W WARSZAWIE

fot. Darek Li

Bardzo interesujący przebieg miało spotkanie przewodniczącego Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych **Zhanga Dejianga** z grupą polskich przyjaciół Chin, które odbyło się 14 lipca w Pałacu na Wyspie w Łazienkach Królewskich w Warszawie. Uczestniczący w nim prezes Marszałek Publishing Group dr **Adam Marszałek** podkreślił ogromną wagę polsko-chińskich kontaktów w dziedzinie kultury i nauki. Pogląd ten podzielił przewodniczący chińskiego parlamentu **Zhang Dejiang**, który wyraził zadowolenie z ciągle rosnącej liczby publikacji chińskich autorów w Polsce. W spotkaniu uczestniczyli m.in.: były premier **Waldemar Pawlak**, były wicepremier **Janusz Piechociński** oraz grupa byłych ambasadorów.

D.L.

Z inicjatywy dyrektora Rosyjskiego Ośrodka Nauki i Kultury prof. **Igora Żukowskiego** doszło do interesującego spotkania z prezesem Marszałek Publishing Group dr. **Adamem Marszałkiem**. Tematem rozmowy było omówienie możliwości współpracy pomiędzy tymi instytucjami. Obie strony wyraziły chęć zintensyfikowania kontaktów, co powinno się przełożyć na większą liczbę wydawanych w Polsce książek autorów rosyjskich oraz realizację przedsięwzięć promujących współczesną literaturę rosyjską. Pierwszym konkretnym przykładem współpracy będzie udział Pana Profesora w organizowanej przez Wydawnictwo Adam Marszałek promocji książki autorstwa **Michaila Kurajewa** pt. *Sprawa Kukurajewa*. Po zakończeniu spotkania uczestnicy zrobili sobie pamiątkową fotografię przy pomniku Aleksandra Puszkina.

Z.E.

fot. Darek Li

KAZACHSKI BANKIET W REGENCIE

Z okazji 25 rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych pomiędzy Polską a Kazachstanem chargé d'affaires **Murat Zhakypbekov** wydał w warszawskim hotelu Regent uroczysty bankiet. Uczestniczyło w nim wielu wybitnych przedstawicieli świata kultury, nauki, polityki i gospodarki. Reprezentujący rząd RP wiceminister spraw zagranicznych **Bartosz Cichoński** podkreślił, że Kazachstan pozostaje wciąż najważniejszym polskim partnerem wśród państw Azji Centralnej. Pogratulował władzom tego kraju wspaniałej organizacji trwającej w Astanie światowej wystawy EXPO 2017, w której uczestniczyli liczna grupa polskich przedstawicieli życia gospodarczego. Za najważniejszy sukces wiceminister uznał zniesienie wiz dla Polaków odwiedzających Kazachstan oraz uruchomienie bezpośrednich połączeń lotniczych do Astany i Ałmaty. Udział Polski na EXPO 2017 będzie służył wzmocnieniu relacji gospodarczych między Polską a Kazachstanem, a także budowaniu wizerunku naszego kraju na arenie międzynarodowej.

Wśród gości byli m.in.: prezes Polsko-Ukraińskiej Izby Gospodarczej **Jacek Piechota**, prezes Fundacji „Polskie Kresy Wschodnie – Dziedzictwo i Pamięć” **Medard Masłowski**, dyrektor **Elżbieta Bodio**, **Wojciech Gruba** z Kancelarii Sejmu, prezes Fundacji „Międzynarodowy Instytut Społeczeństwa Obywatelskiego” **Mateusz Komorowski**, prezes Izby Przemysłowo-Handlowej Polska–Azja **Janusz Piechociński**, prof. **Marek Chmaj**, prezes Towarzystwa Polska–Wschód **Jerzy Smoliński**, prof. **Joachim Osieński**, oraz prof. **Tadeusz Panecki** z **Małżonką**.

K.M.

PIKNIK LOTNICZY W ŚWIDWINIE **CHIŃSCY UCZENI W TORUNIU**

1 lipca 2017 roku na terenie lotniska Bazy odbył się Piknik Lotniczy Świdwin 2017. Początek pikniku zapowiadał się nawet bardzo dobrze, ale zaraz po uroczystym apelu nastąpiło załamanie pogody. Mimo złych warunków atmosferycznych zaprezentowano m.in. pokazy statyczne samolotów (C-130J, C-295, SU-22, Mig-21, Lim-5, F-16, MIG-29) oraz śmigłowców (MI-2, W-3, MI-17). Na świdwińskim niebie obserwowaliśmy także umiejętności pilotów samolotów Su-22, Mig-29 i F-16 oraz innych statków powietrznych (TS-8 Bies, CSS-13 oraz EXTR S-300). Wizytujący tego dnia naszą jednostkę mieli okazję zobaczyć z bliska sprzęt i uzbrojenie będące na wyposażeniu żołnierzy, straży pożarnej i policji.

Dla amatorów militariów zorganizowano wystawy sprzętu, stoiska handlowe, pokazy grup rekonstrukcyjnych oraz wiele innych atrakcji. Gospodarzem całej uroczystości był dowódca Bazy płk dypl. pil. **Karol Jędraszczyk**.

Przedsięwzięcie było organizowane wspólnie ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Lotniska Wojskowego Świdwin jako element propagujący Siły Zbrojne oraz integrujący największą jednostkę lotniczą w regionie z jego mieszkańcami. Zorganizowany piknik pomimo deszczu był wspaniałą okazją, aby zaprezentować się szerokiej publiczności.

K.T.

W pierwszym tygodniu lipca na zaproszenie prezesa Marszałek Publishing Group dr. **Adama Marszałka** w Toruniu gościła delegacja Chińskiej Akademii Nauk Społecznych. Wraz z przewodniczącym delegacji prof. **Li Yongquanem** do Polski przyjechali profesorowie: **Pang Dapeng**, **Wang Xiaoquan**, **Jiang Li** oraz **Gao Ge**. W siedzibie Wydawnictwa Adam Marszałek omówiono warunki przyszłej współpracy.

Kolejnym punktem programu było spotkanie z prorektorem UMK ds. współpracy z zagranicą i otoczeniem gospodarczym prof. **Wojciechem Wysotą**, którego wspierali dziekani: prof. **Aldona Glińska-Neweś**, prof. **Radosław Sojak**, prof. **Zbigniew Karpus**, dr **Jacek Rakoczy**, a także **Karolina Chojnacka** z Działu Rekrutacji Cudzoziemców i dr **Maciej Szatkowski**, kierownik Centrum Języka i Kultury Chińskiej. Po spotkaniu Pan Rektor wydał obiad na cześć delegacji w restauracji hotelu Nicolaus.

Pobyt zakończył się zwiedzaniem toruńskiej Starówki i kolacją wydaną przez Pana Prezesa, w którym uczestniczyli również: zastępca prezydenta Torunia **Zbigniew Fiderewicz**, prof. **Jarosław Kłaczek** oraz redaktor **Karolina Targus**.

K.G.

FRANCUZI W ŁYSOMICACH MARSZAŁEK NAGRADZA PREZESA

Z kilkudniową wizytą bawili w Toruniu i Łysomicach współpracujący z Wydawnictwem Adam Marszałek prof. **Yves Morin** i francuska tłumaczka książek Zuzanny Kawy **Josiane Faivre**. W podróży po Polsce towarzyszyli im **Jacqueline** i **Jean-Claude Butardowie**.
H.M.

WIZYTA PROFESORA GARCZYŃSKIEGO

Z krótką wizytą w Wydawnictwie Adam Marszałek bawił profesor **Tadeusz Garczyński** – stały współpracownik „Echa Świdwina”, wieloletni dyrektor polczyńskiego liceum, obecnie mieszkający w Opolu. W rozmowie z dyrektorem Wydawnictwa **Iwoną Nadolską-Bartosia** i dyrektorem biura Time Marszałek Group **Karoliną Targus** wspominał lata swojej pracy w Polczynie-Zdroju.
I.N.-B.

MICHAŁ KURAJEW W TORUNIU

W toruńskiej Galerii 44 odbyła się promocja znakomitej powieści **Michała Kurajewa** zatytułowanej *Sprawa Kukurajewa*. O autorze i książce mówili **Marek Wawrzekiewicz**, prezes Związku Literatów Polskich, oraz znakomity tłumacz **Jan Cichocki**. Spotkanie ubarwił występ znanego barda toruńskiego **Jacka Beszczyńskiego**. W spotkaniu uczestniczył prof. **Igor Żukowski**, dyrektor Rosyjskiego Ośrodka Nauki i Kultury.
S.Z.G.

Michał Kurajew,
Sprawa Kukurajewa,
Wydawnictwo
Adam Marszałek,
Toruń, ss. 516.

19 czerwca w Centrum Kulturalno-Kongresowym Jordanki w Toruniu odbyła się uroczysta gala wręczenia Nagród Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Te prestiżowe wyróżnienia są przyznawane za wartościowe dokonania w istotnych obszarach działalności publicznej, społecznej, profesjonalnej oraz biznesowej.

– Nasze doroczne wyróżnienia przyznajemy najlepszym z najlepszych – osobom, które swoją aktywnością, zaangażowaniem i codzienną pracą służą rozwojowi naszego regionu w różnych obszarach. Promujemy w ten sposób twórcze, często nowatorskie przedsięwzięcia warte naśladowania w wymiarze regionalnym, krajowym i międzynarodowym – podkreśla marszałek **Piotr Calbecki**.

Nagrody przyznano w 13 kategoriach. Wśród laureatów znalazły się 23 zasłużone osoby, zespoły i instytucje, wręczono również 46 wyróżnień.

W kategorii gospodarka Nagroda trafiła do **Adama Marszałka**, prezesa Towarzystwa Azji i Pacyfiku z siedzibą w Toruniu, za rozwijanie kontaktów gospodarczych z Chinami oraz siedzibą Damix za stworzenie opracowań konstrukcyjnych nowoczesnych wózków sklepowych oraz wdrożenie innowacyjnych technologii w ich produkcji.
D.K.

MARGULAN BAIMUKHAN AMBASADOREM KAZACHSTANU W POLSCE

Wiele gratulacji otrzymał z okazji powołania na stanowisko ambasadora Republiki Kazachstanu w Polsce **JE Margulan Baimukhan**. W trakcie bankietu zorganizowanego z okazji 25-lecia nawiązania stosunków dyplomatycznych między Polską a Kazachstanem wyraził szacunek i uznania przekazali m.in. **JE Ajay Bisaria**, ambasador Indii, profesorowie **Jerzy Jaskiernia** i **Krzysztof Mikulski** oraz dr **Adam Marszałek**.
I.N.-B.

KROWIE ROGI ZOSTAŁY W ŚWIDWINIE

Gospodarzem 49. „Bitwy o Krowę” był Białogard, natomiast jej zwycięzcą – ponownie Świdwin.

Bitwa jest organizowana nieprzerwanie od 1969 roku na pamiątkę prawdziwej wojny pomiędzy obydwooma miastami. Doszło do niej w XV wieku, a przyczyną był konflikt o pożyczoną i nieoddaną w terminie krowę. Powód był zatem dość błahy, ale skutki opłakane – ówczesna bitwa zakończyła się zwycięstwem Świdwina i śmiercią około 300 osób.

Dzisiejsze potyczki organizowane na pamiątkę tamtego wydarzenia nie mają już tak krwawych skutków. Przebiegają w atmosferze dobrej zabawy, stawką są oprawione krowie rogi i niezależnie od tego, kto zwycięży, kończą się w przyjaznej atmosferze.

Tegoroczna „Bitwa” odbyła się w Białogardzie po raz 49. Zawodnicy zmierzili się w trzynastu konkurencjach. Walka trwała do samego końca i ostatecznie Świdwin zwyciężył jednym punktem (20 : 19). Krowie rogi drugi rok z rzędu pozostaną w świdwińskim zamku, a Białogard będzie miał okazję odegrać się w przyszłym roku na kolejnej „Bitwie o Krowę”, która odbędzie się w Świdwinie.

G.Sz.

AMBASADOR I WNUCZKA

Na jednym z przyjęć dyplomatycznych JE **Iurie Bodrug**, ambasador Mołdawii w Polsce, wraz z żoną **Walentiną** przedstawili prezesowi dr. **Adamowi Marszałkowi** swą wnuczkę. Wszyscy zgodnie uznali, że należy doprowadzić do jej spotkania z **Zuzanną** i **Marianą**.

K.M.

KONIEC ROKU W JEDYNCE

Na apelu kończącym rok szkolny spotkała się społeczność szkolna oraz zaproszeni goście: **Stanisław Cieśliński**, wiceprzewodniczący Rady Miasta, **Przemysław Pisula**, skarbnik miasta, radni **Beata Ociepa** i **Jerzy Konat** oraz przedstawiciele Rady Rodziców: **Ewa Mazurkiewicz**, **Sebastian Gutowski** i **Marcin Czarnecki**. Dyrektor SP1 **Barbara Pelka** podsumowała pracę szkoły i przypomniała o czekających nas od nowego roku szkolnego zmianach. W serdecznych słowach podziękowała rodzicom za współpracę i zaangażowanie w życie szkoły.

Szkolne stypendium motywacyjne za osiągnięcia w nauce, sporcie i konkursach otrzymali: **Julia Mazurkiewicz**, **Julia Kotowska**, **Igor Mariak**, **Natalia Górka**, **Martyna Ogródnik**, **Julia Bober**, **Weronika Brucka**, **Emilia Potasznik**, **Maksymilian Kuzio**, **Dominika Bartosik**, **Radek Dawid**, **Oliwia Lipkiewicz**, **Lidia Matysiak**, **Filip Kwidziński**, **Filip Ilkowski**, **Adrianna Dzięgiel**, **Julia Oleszkiewicz**, **Julia Szczepańska**, **Hanna Chojnacka**, **Emilia Mamak** i **Eliza Markiewicz**.

Za najwyższą średnią ocen w szkole (6,0) nagrodę prymusa szkoły otrzymały uczennice klasy 6a **Julia Kotowska** i **Julia Mazurkiewicz**. Nagrodę dla osobowości szkoły otrzymała **Wiktoria Waszek**, zaś tytuły osobowości sportowej szkoły – **Julia Kotowska** i **Szymon Kaźmierczak**.

Nagrody specjalne dla najlepszych czytelników otrzymały **Natasza Chojnacka** i **Natalia Puzkiewicz**, za stu-percentową frekwencję – **Wojciech Kruczek**, **Wojciech Piwosz**, **Karol Szczepański**, **Dominika Bartosik** i **Julia Szczepańska**, zaś za osiągnięcia sportowe – **Zuzanna Prusaczyk**.

Anna Strońska

SREBRNY MEDAL BARTKA W OPOLU

Dużym sukcesem zakończył się udział **Bartłomieja Czerniawko**, reprezentanta Świdwińskiej Szkołki Ekologiczno-Wędkarskiej, na Ogólnopolskiej Olimpiadzie Młodzieży w Sportach Wędkarskich, który w zawodach szaławikowych zajął drugie miejsce. Dobrze zaprezentowali się również **Jakub Klimczak** i **Konrad Dembiński**, którzy zdobyli kolejno czwartą i siódmą pozycję. Sz.G.

XXI ŚWIDWIŃSKIE DNI KULTURY KRESOWEJ DWA TEATRY

Niedziela 11 czerwca 2017 roku była świętem kultury kresowej Lwowa i Wilna na ziemi świdwińskiej. Organizatorami imprezy pod honorowym patronatem burmistrza **Jana Owsia** były Towarzystwa Kresowe Lwowa i Wilna oraz Świdwiński Ośrodek Kultury.

W kościele parafialnym pw. MBNP odprawiona została msza święta w intencji Polaków na Wschodzie i Kresowian na ziemi świdwińskiej – celebrowana przez proboszcza ks. **Ryszarda Kizielewicza** – z oprawą kresową, darami ołtarza, czytaniem lekcji przez Kresowian i udziałem Świdwińskiego Chóru Kameralnego „Sonores” pod batutą **Bolesława Kurka**.

W sali widowiskowej świdwińskiego zamku odbyła się część artystyczna. Rozpoczęto ją wysłuchaniem hejnału Świdwina autorstwa **Bolesława Kurka**, pieśni *Marsz, Polonia* i wspólnym śpiewaniem. Następnie **Bolesław Kurek**, dyrektor Świdwińskiego Ośrodka Kultury, oraz prezesi Towarzystw Kresowych: Lwowa – **Mieczysław Kostur** i Wilna – **Anna Teresińska** serdecznie powitali przybyłych gości: zastępcę burmistrza **Urszulę Cieślińską**, przewodniczącą Rady Powiatu **Danutę Malitowską**, wójta gminy Brzeźno **Jerzego Anielskiego**, przedstawicieli Zarządu TML i KPW z Koszalina **Ewę Adel-Adamczyk** i **Władysława Pitaka** z Małżonką oraz zespoły i mieszkańców naszego grodu.

Prowadząca imprezę **Barbara Radzikowska** zaprezentowała następnie wiersz *Kolorowe świdwińskie jarmarki* autorstwa **Reginy Adamowicz** i przedstawiła program występów, wspominając o wystawie „Kresy Wschodnie w fotografii” autorstwa **Anny Teresińskiej**, **Teresy Ludwikowskiej** i **Mieczysława Kostura**, przygotowanej przez **Joannę**

Nowicką i zorganizowanej w holu przy sali widowiskowej oraz w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w dniach 22.06–31.08.2017 roku. Część artystyczną zainaugurował zespół ludowy „Leszczyna z Pęczeryzna”. Następnie prezes **Anna Teresińska** przedstawiła wyniki XIX edycji konkursu „Tradycje wileńskie w naszym regionie – Kolorowe jarmarki, obrzędy i obyczaje wileńskie”.

W konkursie udział wzięło 189 osób: 101 w grupie przedszkolnej, 79 w grupie szkolnej i 9 dorosłych. Wśród wyróżnionych znaleźli się: **Regina Adamowicz** i **Ludmiła Raźniak** z Koszalina (dorosli), **Oliwia Lipkowicz** z PSP nr 1 i **Laura Berkowska** z PSP nr 3 ze Świdwina (szkoły) oraz Przedszkole „Pod Topolą” z 7 laureatami. Nagrodzone prace zaprezentowano na wystawie MiPBP w Świdwinie. Na zakończenie wystąpiły zespoły ludowe: „Swojacy” z Mirosławca i „Dąbrowiaczy” z Rusinowa. Wszystkie zespoły otrzymały podziękowania za program artystyczny wraz z upominkiem książkowym o Kresach.

Mieczysław Kostur

Sopocki festiwal „Dwa Teatry” to okazja do spotkań przyjaciół. W tym roku byli to aktorzy, uczeni i wydawcy.

H.M.

Leszek Buliński, Anna Cieślak, Jan Warenycia, Adam Marszałek, Wojciech Kukula

Borys Szyo i Janusz Kukula

Stanisław Brudny, Halina Labonarska, Joanna Pach-Zbikowska, Wawrzyniec Kostrzewski, Katarzyna Dąbrowska

Wojciech Kukula i Krzysztof Gosztyla

Joanna Pach-Zbikowska, Wawrzyniec Kostrzewski, Aleksandra Radwan, Adam Ferency

Wierszem Kocham i wierszem Cierpię

7 czerwca 2017 roku w Świdwińskim LO odbył się spektakl pt. *Wierszem Kocham i wierszem Cierpię* przygotowany pod kierunkiem **Małgorzaty Pluty** przez uczniów klasy IIc (humanistyczno-teatralnej), wspomaganych przez talenty z klasy Ia. Przedstawienie było związane z obchodami 120. rocznicy urodzin oraz 55. rocznicy śmierci wybitnego poety Władysława Broniewskiego – patrona naszej szkoły. Podczas wojaży po Polsce odwiedził on kiedyś nasze miasto, a także spotkał się z nauczycielami i uczniami ówczesnego Liceum Pedagogicznego.

Tego dnia mieliśmy przyjemność gościć: Sekcję Emerytów i Rencistów Związku Nauczycielstwa Polskiego ze Szczecinka z przewodniczącą **Danutą Karwat**, Sekcję Emerytów i Rencistów Związku Nauczycielstwa Polskiego ze Świdwina z przewodniczącą **Elżbietą Wielgosz**, starostę **Mirosława Majkę**, przewodniczącą Rady Powiatu **Danutę Malitowską** oraz dyrektora **Krzysztofa Mrowińskiego** i dyrektora **Monikę Fabianiak**.

Scenariusz naszego artystycznego przedsięwzięcia powstał w oparciu o inspiracje płynące z książki Marioli Pryzwan pt. *Ja jestem kamień. Wspomnienia o Władysławie Broniewskim*. Spektakl pozwolił naszym gościom przenieść się w czasie do końca lat 60. XX wieku i w refleksyjnej atmosferze warszawskiej kawiarni literackiej Czytelnik dostrzec piękno wierszy oraz tragizm egzystencji Broniewskiego. Snuliśmy przedzę wspomnień o poecie spisanych przez osoby, które kochały go, mimo że często dzwonił do nich po nocach, by zapoznać ich z jeszcze jednym przejmującym

wierszem, powstałym przed chwilą. Moi koledzy wcieliłi się m.in. w: Julię Hartwig (**Alicja Wojtaszewska**), Artura Międzyrzeckiego (**Bartłomiej Ogrodowski**), Stefanię Grodzieńską (**Alina Weimann**), Danutę Słobodę (**Patrycja Kulisz**) oraz wykreowaną przez nas dziennikarkę Zofię (**Kamila Karabela**), która chcąc napisać książkę o Broniewskim, doprowadziła do refleksyjnych wynurzeń w kawiarni Czytelnik. Nie można również zapomnieć o niezastąpionej **Joannie Olczak** w roli kelnerki, która m.in. dbała o komfort aktorów, gdy ci przywoływali z pamięci przemyslenia odgrywanych przez nich ich postaci związane z poetą.

Z wdzięcznymi prywatnymi reminiscencjami przeplatała się wkomponowana w panoramę pięknych wierszy muzyka. Fortepianowa gra na żywo w wykonaniu **Aleksandry Paprockiej** niezwykle wzbogaciła nasz spektakl, a śpiew szansonistek **Kamili Ilkowskiej** i **Marty Lipkowicz** (m.in. piosenki *Poeci nie zjawiają się przypadkiem* i *Chwile*) oddał nostalgiczny klimat spotkania i urzekł wszystkich szczerością oraz bezpretensjonalnością. Romantyczną aurę stworzyły: zespołowa recytacja wiersza *Poezja*, miłosny dialog bohaterów odtwarzanych przez **Martę Lipkowicz** i **Marcina Szczepańskiego** (wiersz *Przypływ*), a także sensualnie przez nich zatańczony widowiskowy tango.

Nie mogło też zabraknąć wierszy o zmarłej córce poety Ance, którą pewnego dnia za późno znaleziono w jej mieszkaniu nieprzytomną, z książką w ręce. W powietrzu unosił się zapach gazu. Ból Broniewskiego po tej stracie zaowocował wzruszającymi i głębokimi lirykami, które – uznawane za perły poezji polskiej i porównywane z *Trenami* Jana Kochanowskiego – nie mogły zostać pominięte w naszym przedstawieniu. W kawiarence rozmawiały o tym **Dominika Marchut** (w roli reżyserki spektaklu o Ance) i **Dominika Zachoszcz** (jako koleżanka pomagająca jej w doborze wierszy). Wybrzmiały takie utwory, jak: *Obietnica*, *Anka, to już trzy i pół roku* oraz fragment wspomnień Kiry Galczyńskiej pt. *Splą-*

talo się, zmierzchno, mówiący o tym, że odejście Anki było dla Broniewskiego „ciosem, po którym już się nie dźwignął”. Śmierć córki odcisnęła na jego osobowości głębokie piętno, które bezskutecznie starał się zmyć alkoholem. I chociaż wymowa tej części przedstawienia była bardzo pesymistyczna, to jednak we wspomnieniach Artura Międzyrzeckiego dotyczących ostatniego spotkania z poetą oraz jego śmierci należy doszukiwać się nadziei, która pozwala wierzyć, że Broniewski trafił do „romantycznego nieba”.

Łzy, które lśniły w oczach naszych i naszych gości, gdy wybiła godzina ukłonów i podziękowań płynących z jednej i drugiej strony, utwierdziły mnie w przekonaniu, że „piękne są wiersze, piękne jest życie”, jak pisał sam Broniewski w poemacie *Mazowsze*. Nie zostały po nim jedynie buty i telefon głuchy, ale coś trwalszego – poezja. Jak widać, do dziś sprawia ona, że roni się łzy, żalując, że nie ma już możliwości bezpośredniego kontaktu z tym niezwykłym twórcą, którego wierszy „nikt nie umie tak recytować [...] jak on sam” na spotkaniach autorskich.

Dominika Zachoszcz, foto: Aleksandra Majka

GOŚCIE Z ŁODZI I LONDYNU

Powiększa się grono fanów Wydawnictwa Adam Marszałek. W ostatnim czasie dołączyli do niego **Krzysztof Dąbrowski** z Londynu oraz **Liza i Błażej Wojtowiczowie** z Łodzi, którzy odwiedzili łysomicką siedzibę Wydawnictwa. H.M.

GRATULACJE DLA ZUZANNY 12. EDYCJA NAGRODY IM. MARIANA MARSZAŁKA

U honorowania nagrodą prezydenta **Michała Zaleskiego** gratulowali **Zuzannie** wybitni torunianie oraz rodzina.

K.G.

Poniżej prezentujemy laureatów 12. edycji Nagrody im. Mariana Marszałka. Tradycyjnie już o przyznaniu Nagród decyduje kapituła, którą tworzą: **Elżbieta Wielgosz, Magdalena Bujakowska, Józefa Hawraniak, Wioletta Ogińska** oraz **Rozalia Marszałek**. Nagroda im. Mariana Marszałka przyznawana jest uczniom nie tylko osiągnięciem bardzo dobre wyniki w nauce, ale także aktywnym w życiu społecznym, kulturalnym lub sportowym.

JM prof. Andrzej Trętyński, rektor UMK

Wiceprezydent Zbigniew Fiderewicz i siostra Marianna

Marzena i Krzysztof Bruźnowie

Komendant wojewódzki PSP nadbryg. Janusz Ilkik

Laureaci Nagrody Prezydenta Michała Zaleskiego: Zuzanna Kawa i Krzysztof Bruź w otoczeniu rodziny i przyjaciół

Zuzanna prezentuje dyplom w towarzystwie siostry Marianny, mamy Joanny, ciocie Róży oraz dumnych babć Halinki i Krystyny

Natasza Konieczka z klasy VIa – jej największą pasją jest śpiewanie. Swój talent wykorzystuje w licznych uroczystościach szkolnych, takich jak pasowanie na ucznia, Święto Niepodległości, święta majowe czy też Dzień Edukacji Narodowej. Natasza swoim słowicznym głosem uświetnia również pikniki, a także inne uroczystości okolicznościowe. W tym roku szkolnym zadebiutowała w studiu nagraniowym i na ekranie podczas realizacji filmu na konkurs „Nivea, podwórkę talentów”.

Film został wyróżniony przez jury i przeszedł do kolejnego etapu. Poza występami Natasza znajduje też czas na rolki, robienie zdjęć, pisanie opowiadań (na razie do szuflady), słuchanie muzyki i – jak na prawdziwą kobietę przystało – shopping!

Dominika Głasek z klasy Vb ma niezliczone zalety – jest towarzyska, pogodna, otwarta na potrzeby innych i wszechstronna w działaniu. Ponadto jest pilną, zdolną i wyjątkowo sumienną uczennicą. Pasją Dominiki są gimnastyka i taniec. W tańcu – wraz z zespołem OMEN, do którego należy od 6 lat – zdobyła wiele trofeów w turniejach powiatowych, wojewódzkich i ogólnopolskich. Ostatnio zajęła I miejsce w turnieju tańca Now Urban Street Dance w Stargardzie oraz II miejsce w ogólnopolskim turnieju tańca w Łebie. Chętnie uczestniczy też w konkursach wiedzy. Jej tegoroczne osiągnięcia to: II miejsce w międzyszkolnym konkursie przyrodniczym, II miejsce w międzyszkolnym konkursie wiedzy o powiecie świdwińskim oraz o Polsce oraz III miejsce w międzyszkolnym konkursie Mistrz Ortografii Szkół Podstawowych. Otrzymała Nagrodę Burmistrza na Dzień Działacza Kultury. Angażuje się w pracę na rzecz klasy, realizując mnóstwo autorskich pomysłów. Działa również w Samorządzie Uczniowskim, radiowęźle oraz Towarzystwie Opieki nad Zwierzętami, PCK i PTTK, a także udziela się jako wolontariuszka na rzecz WOŚP. W wolnych chwilach chętnie jeździ na rowerze i rolkach oraz spaceruje z koleżankami.

Adrianna Wiącek z klasy Vb pod każdym względem jest wzorową uczennicą, o czym świadczą jej wyniki w nauce i zachowaniu, a także wybór jej przez koleżanki i kolegów na POZYTYWNEGO BOHATERA. Sama nazywa siebie introwertyczką i uwielbia spędzać czas w swoim towarzystwie – wtedy oddaje się swoim ulubionym zajęciom: czytaniu lub rysowaniu. Jak twierdzi jej mama, ma też drugą stronę: „Jest zawzięta, zawsze ma swoje zdanie i często strzela fochy. Te cechy najczęściej dotyczą jej siostry, z którą kłóci się w każdej wolnej chwili”. W szkole jest oazą spokoju, wzorem pilności i zaangażowania, o czym zaświadcza liczne sukcesy, m.in.: II miejsce w międzyszkolnym konkursie ekologicznym, V miejsce w międzyszkolnym konkursie mitologicznym, I miejsce w szkolnym konkursie VOCABMASTER, III miejsce w Olimpiadzie Ortograficznej dla klas V, III miejsce z grupą w międzyszkolnym konkursie wiedzy o Świdwinie, udział w międzyszkolnym konkursie wiedzy o powiecie świdwińskim oraz o Polsce, a także uczestnictwo w apelach i akademiach szkolnych oraz działalność w SU.

O CHEŁMIONCE W DOMU MUZ

O książce opowiadają jej Autorzy

W czerwcu w toruńskim Domu Muz odbyła się promocja książki **Ryszarda Kowalskiego** *Cztery pory życia. Na Chełmionce*. I choć na okładce widnieje tylko jedno nazwisko, to jednak autorów książki jest dwoje. Drugim jest znana toruńska malarka i poetka **Małgorzata Iwanowska-Ludwińska**, która zebrała i zredagowała wspomnienia oraz opisy dotyczące Chełmionki. Publikację wzbogaciła również swoimi obrazami i szkicami.

Na sali dominowali mieszkańcy dawnej i obecnej Chełmionki

Cztery pory życia. Na Chełmionce Ryszarda Kowalskiego są przeplatane archiwalnymi zdjęciami i wywiadami prasowymi opowieścią o małej ojczyźnie autora, zwanej w Toruniu Chełmionką. Jest to malownicze przedmieście narosłe od średniowiecza wzdłuż traktu wiodącego z miasta na północ ziemi chełmińskiej. Poznajemy ją przez pryzmat losów narratora (rocznik 1945). Ta kraina dzieciństwa zamieszkała jest przez mieszkańców o często nieistniejących już obecnie profesjach i zabudowana fachworkowymi domami. Mowa jest tu również o ludzkich uczuciach: o „chełmionkowych” lękach, radościach i smutkach, nierzadko bliskich klimatowi baśni. Tego świata już wkrótce nie będzie, dlatego Ryszard Kowalski w swoim „ostatnim słowie” tej książki postuluje założenie stowarzyszenia, które ochroniłoby przynajmniej historyczną pamięć tych miejsc. Małgorzata Iwanowska-Ludwińska

WAKACJE Z PARKRUN ŚWIDWIN

Od ponad pół roku w każdą sobotę na trasie do samolotu i z powrotem, można spotkać miłośników biegania, którzy o godzinie 9.00 pokonują własnym tempem dystans 5 kilometrów. Kiedy zaczęliśmy bieganie 10 grudnia 2016 roku, było zimno, padał deszcz i wiele osób deklaroowało, że gdy będzie cieplej pojawi się na trasie parkrun Świdwin.

Informuję więc wszystkich zainteresowanych, zapracowanych, tych na urloпах i tych na wakacjach, że mamy lato i biegamy w każdą sobotę, start punktualnie o godz. 9.00 obok ogródków działkowych przy ul. Połczyńskiej. Podstawą biegów parkrun jest wolontariat (od centrali w Anglii do najmniejszej lokalizacji), a jest nas łącznie w 14 krajach świata ponad

3,5 miliona. Zapamiętajmy, że bez wcześniejszego zapisywania i bez opłat startowych możesz w dobrym towarzystwie pokonać własnym tempem, maszerując lub biegnąc, dystans 5 km z pomiarem czasu. Zapraszam do parkrunowej turystyki i odwiedzenia na urlopie lub na wakacjach jednej z 44 lokalizacji parkrun w Polsce. Jedynym warunkiem udziału w biegu jest jednorazowa rejestracja w systemie parkrun. Pełny wykaz miast z biegami parkrun znajdziesz na stronie: www.maratonyplskie.pl, w zakładce „kalendarz” (Cykl parkrun). Zmagania świdwińskich biegaczy można zawsze obejrzeć na naszym profilu na Facebooku: www.facebook.com/parkrunswidwin. Filmową relację z biegów parkrun Świdwin można obejrzeć dzięki **Remigiuszowi Warcholskiemu** z REGA TV na stronie: <https://youtu.be/reiTKd4K85A>.

Wiesław Gasek

O MSZAŁACH Z KSIĘDZEM BISKUPEM

Podczas kolejnej wizyty w Wydawnictwie JE ks. bp dr **Andrzej Suski**, ordynariusz diecezji toruńskiej, zaproponował wydanie katalogu rękopiśmiennych mszałów przedtrydenckich. Jest to druga – po monumentalnym dziele pt. *Sakramentarze. Przewodnik po rękopisach* – książka Księdza Biskupa, która ukaże się w zainicjowanej w zeszłym roku serii wydawniczej Fontes Scrutari. W trakcie spotkania z prezesem dr. **Adamem Marszałkiem**, w którym uczestniczyli również: ks. prałat **Jarosław Kwaśniewski**, kapelan Jego Ekscelencji, prof. **Krystyna Leszczyńska**, współredaktorka tomu poświęconego pamięci wybitnego uczonego prof. **Edwarda Olszewskiego**, oraz redaktor **Paweł Jaroniak**, Ksiądz Biskup przedstawił pokrótce strukturę i treść katalogu. Prace nad edycją książki rozpoczną się w lipcu bieżącego roku. P.J.

ZŁOTO DLA KONRADA, SREBRO DLA WIKTORA

Wielki sukces odnieśli na rozegranych w Sianowie mistrzostwach województwa zachodniopomorskiego w tenisie stołowym zawodnicy MSZS Świdwin. Trenowani przez **Dariusza Grabowskiego** i **Adama Wilka** świdwinianie spotkali się w finale imprezy. Jego zwycięzcą został **Konrad Pyra**, który po świetnym pojedynku pokonał **Wiktora Solusa**. Występujący także w grze podwójnej z **Lukaszem Kowalskim** z ATS Stargard Konrad Pyra zdobył wicemistrzostwo.

G.Sz.

TELEWIZYJNY WYWIAD ZUZANNY

Coraz większe zainteresowanie mediów wzbudza twórczość pisarska **Zuzanny Kawy**. Świadczą o tym liczne wywiady udzielane przez młodą toruńską pisarkę. Ostatni z nich przeprowadziła ekipa Telewizji Toruń w Społecznej Szkole Stowarzyszenia Edukacja, do której uczęszcza Zuzanna. Świadcami tego wydarzenia byli: dyrektor **Grzegorz Sieniawski**, nauczyciel informatyki **Tomasz Sieniawski**, dr **Daniel Kawa** oraz **Mariana**, siostra bohaterki rozmowy.

Wywiad przeprowadził redaktor **Michał Górski**, a całość nagrali i sfotografowali **Jacek Błachowski** i **Waldemar Bujak**.

D.K.

PIŻAMA PARTY

Ważnym momentem w życiu Przedszkola „Pod Topolą” było „Pijama Party”, podczas którego rodzice razem z dziećmi nocowali w placówce. W tym roku podczas wydarzenia na gości czekało wiele atrakcji, m.in.: pokaz sztuk walki, nocne zwiedzanie świdwińskiego zamku, szukanie skarbu ukrytego w ogrodzie przedszkolnym, bankiet oraz nocny seans bajek.

M. Szydłowska

BAL U WRÓŻKI ZĘBUSZKI

Wyjątkowy dla świdwińskich przedszkolaków był Dzień Dziecka. W tym roku dzieci zostały zaproszone na Bal u Wróżki Zębuszki, w którą zmieniła się dyrektor **Joanna Bąkowska**. Najmłodszy aktywnie uczestniczyli w konkursach, pioskach i zabawach oraz utrwalali wiedzę na temat higieny jamy ustnej i zdrowego stylu życia. Po uroczystym obiedzie dzieci dobrze bawiły się podczas pikniku w ogrodzie przedszkolnym, gdzie czekała na nich niespodzianka – nowa piaskownica.

J. Zimny

WIZYTA NADREDAKTORA

Z krótka wizytą bawił w Wydawnictwie korespondent chińskiej gazety „Renmin Ribao” **Li Zengwei**, któremu towarzyszyły żona **Julia** i córka. W rozmowie z prezes **Haliną Marszałek** wyraził on wielkie uznanie dla działań Wydawnictwa zmierzających do popularyzacji osiągnięć chińskiej nauki i kultury w Polsce, czego wyrazem jest publikowanie przez Wydawnictwo Adam Marszałek kilkudziesięciu chińskich książek rocznie.

K.G.

NAUCZYCIELE ZWIEDZILI ŚWIDWIN

Na zaproszenie przewodniczącej Sekcji Emerytów i Rencistów Związku Nauczycielstwa Polskiego **Elżbiety Wielgosz** grupa około 40 emerytowanych nauczycieli ze Szczecinka zwiedzała Świdwin. Emerytowani członkowie ZNP ze Świdwina i Szczecinka utrzymują ze sobą przyjacielskie kontakty. Jakiś czas temu świdwińscy pedagodzy odwiedzili Szczecinek, a teraz przyszedł czas na rewizytę. Szczecinieccy emeryci gościli w Zespole Szkół Ponadpodstawowych, gdzie obejrzeli przygotowany przez młodzież pod kierownictwem polonistki **Małgorzaty Pluty** program artystyczny. O szkole i jej dokonaniach opowiadali dyrektor **Krzysztof Mrowiński** i jego zastępczyni **Monika Fabianiak**. Następnie goście zwiedzili najciekawsze miejsca w Świdwinie: plac Jana Pawła II, Park Wodny „Relax”, Bramę Kamienną, kościół pw. MBNP oraz zamek. Funkcję przewodnika pełnił **Wiesław Gasek**. I.N.-B.

W Goleniowie odbyły się Mistrzostwa Województwa w Szkolnej Lidze LA. Występujący w tych zawodach uczniowie Publicznego Gimnazjum nr 1 w Świdwinie zajęli w nich pierwsze miejsce, bijąc jednocześnie poprzedni rekord województwa. Szkolna Liga LA to zawody, w których uczniowie startują w różnych konkurencjach lekkoatletycznych, a uzyskane wyniki przelicza się na punkty. Drużynę stanowi 15 osób, natomiast do punktacji zalicza się 12 najlepiej punktujących zawodników. Najwięcej punktów zdobył **Mariusz Wojdalski**, który przebiegł 300 m w czasie 37,68 s, co dało mu 177 pkt. Zwycięski zespół tworzyli: **Mariusz Wojdalski, Adrian Mamak, Filip Kurlapski, Tomasz Paciorek, Szymon Knap, Rafał Zarzycki, Szymon Siwek, Krzysztof Matyjasek, Daniel Małolepszy, Gabriel Sekuła, Konrad Kricki, Szymon Ogiński, Nikodem Borny** oraz **Jacek Robak**. Drużynę przygotował **Jarosław Król**.

I.N.-B.

ZWYCIĘSTWO ŚWIDWIŃSKICH LEKKOATLETÓW

SUKCES SZCZYPIORNISTEK RELAKSU

Tradycyjnie już w czerwcu odbył się w Świdwinie VI Ogólnopolski Turniej Piłki Ręcznej Kobiet i Mężczyzn. Pierwsze miejsce wśród kobiet wywalczyła Pogoń Szczecin, natomiast na miejscu trzecim uplasowała się drużyna Relax Świdwin. Za bramkarkę zawodów uznano świdwiankę **Olę Fertykowską**. Wśród mężczyzn zwyciężyła drużyna Tęcza Kościan przed Gwardią Koszalin. Przy okazji zawodów, które odbyły się pod hasłem „Pomaganie przez granie”, zbierano środki na leczenie Olafka cierpiącego na rzadką chorobę genetyczną i współtowarzyszącą niestabilność chromosomową. Trenerem świdwińskiej drużyny jest **Piotr Machut**. G.Sz.

CZYTAJĄ „ECHO ŚWIDWINA”

Lucjan Siwiec, kierownik Klubu Garnizonowego Świdwin

ks. kanonik **Stefan Maliszewski**, Górzno,
ks. kanonik **Marian Tałaśka**, Bremerhaven, Niemcy

JM prof. **Andrzej Tretyn**,
rektor UMK

prof. **Maciej Walkowski**,
prodziekan WNPiD UAM

ŚWIĘTO JEDYNKI

W czerwcu z okazji Święta Szkoły odbył się piknik rodzinny, na który zaproszono rodziców, uczniów i wszystkich mieszkańców miasta. Piknik zainaugurował cykl imprez odbywających się w ramach obchodów Dni Świdwina. Celem imprezy było zintegrowanie środowiska lokalnego, włączenie do aktywnego uczestnictwa we wspólnych zabawach oraz upowszechnianie sportowego, zdrowego stylu życia. Uroczystość otworzyła dyrektor **Barbara Pelka**, która powitała gości: wiceprzewodniczącą Rady Miasta **Stanisława Cieślińskiego**, zastępcę burmistrza miasta Świdwin **Urszulę Cieślińską**, kierownika Wydziału Oświaty, Zdrowia, Kultury i Sportu **Bogdana Wachowiaka** oraz wszystkich zebranych. W trakcie pikniku wystąpił zespół **Omen**, były też liczne zabawy, konkursy plastyczne oraz zawody sportowe dla uczniów, a na placu przed szkołą na wszystkich uczestników czekały kolorowe stoiska z pysznymi przekąskami i ciastami. Dodatkowo na boisku można było zwiędzać wnętrze wozu strażackiego, a zwolennicy mocnych wrażeń mogli odbyć jazdę na symulatorze zderzeń udostępnionym przez policję. Dzięki policjantom można było także oznakować swój rower.

Renata Jurcaba

GOŚĆ Z NORWEGII

Po raz kolejny naszą oficynę odwiedził prof. **Roald Larsen**, wykładowca literatury skandynawskiej na Uniwersytecie w Tromsø. Podczas spotkania z prezesem dr. **Adamem Marszałkiem** Pan Profesor odebrał egzemplarze autorskie swojej najnowszej pracy poświęconej norweskiemu czasopismu kulturalnemu „Nordnorsk Magasin”, a z redaktorami **Karoliną Targus** i **Pawłem Jaroniakiem** omówił możliwość zorganizowania w Polsce i Norwegii promocji swoich książek opublikowanych przez Wydawnictwo Adam Marszałek.

P.J.

NAGRODA LINDEGO DLA JULII ZEH I MAGDALENY TULLI

Dwie pisarki – **Magdalena Tulli** z Polski oraz **Julia Zeh** z Niemiec – zostały laureatkami Nagrody Miast Partnerskich Torunia i Getyngi im. Samuela Bogumiła Lindego. Uroczyste wręczenie polsko-niemieckiego wyróżnienia, przyznawanego od 1996 r. przez władze dwóch zaprzyjaźnionych miast Torunia i Getyngi, odbyło się 4 czerwca 2017 roku w toruńskim ratuszu staromiejskim. Laudację na cześć Julii Zeh wygłosił dr **Heinz-Peter Preusser**, a twórczość Magdaleny Tulli przybliżył dr hab. **Radosław Sioma**. Wraz z dyplomami i medalami z wizerunkiem Samuela Bogumiła Lindego laureatki otrzymały z rąk prezydenta Torunia **Michała Zaleskiego**, nadburmistrza Getyngi **Rolfa-Georga Kohlera** i przewodniczącego Rady Miasta Torunia **Marcina Czyżniewskiego** statuetki getyńskiej gęsiarki i pamiątkowe exlibrisy wykonane przez **Marka Głowackiego**. Nagroda Lindego oznacza też gratyfikację finansową w wysokości 5 tys. euro dla każdej z laureatek.

I.N.-B.

Wspólne pamiątkowe zdjęcie laureatek z prezydentem Torunia, nadburmistrzem Getyngi i członkami Kapituły Nagrody.

PIKNIK W DWÓJCE

Tegoroczny festyn rodzinny przebiegał pod hasłem: „MAMO, TATO, POMAGAJMY!”. Jest ono związane z trwającym Rokiem Wolontariatu. Na pikniku zorganizowanym na terenie szkoły spotkały się osoby związane z „Dwójką”. Oprócz uczniów i nauczycieli wzięło w nim udział wielu rodziców i dziadków. Prowadząca imprezę **Anna Lubniewicz** zachęcała do degustacji przysmaków przygotowanych przez rodziców. Wśród wielu atrakcji znalazły się: malowanie twarzy, rodzinne zawody sportowe, baloniada, fotobudka oraz występy wokalne i taneczne dzieci, także tych najmłodszych, i zaproszonych gości, m.in. tancerzy z klubu „Iskra”. Na szkolnych boiskach rozegrano wiele konkurencji sportowych. Ponadto **Wiesław Grzesiak** pokazał kolekcję swoich modeli samolotów, policjanci znakowali rowery, **Tomasz Michna** zaprezentował prawidłową resuscytację, a Stowarzyszenie Diabetyków Powiatu Świdwińskiego „Nasz Świdwin” wszystkim chętnym badało poziom cukru i mierzyło ciśnienie krwi. Koordynatorką całej akcji była **Marta Szczygielska-Adamowicz**.

Monika Wieczorek

Z historii miasta i ziemi świdwińskiej

Nasze miasto w swojej przedwojennej historii miało wiele tragicznych epizodów i wydarzeń. Przemarsze wojsk, wojny, pożary i nakładane kontrybucje rujnowały Świdwin. Jednak dzięki zaradności i pracowitości władz oraz mieszkańców miasto odradzało się i rozwijało.

XIX- i XX-wieczny – jeszcze niemiecki – Świdwin nie był pustynią kulturalną. Miał instytucje i stowarzyszenia, z których kilka i dziś by się przydało. Była drukarnia, księgarnia i redakcja „Świdwińskiej Gazety Powiatowej”. Działały liczne organizacje i stowarzyszenia: kulturalne, sportowe, rzemieślnicze i rolnicze. Z inicjatywy Towarzystwa Upiększania Miasta (a może by je tak reaktywować?) założono między innymi Duży Park, w którym zbudowano w 1856 roku domek myśliwski ze strzelnicą i muszlą koncertową. Nad jeziorem Bukowiec zostało oddane do użytku kąpielisko miejskie z restauracją i pomostami, którego świetność przetrwała tylko na starych fotografiach. Prężnie działały stowarzyszenia cyklistów i gimnastyków.

Artur Zummach na czele orkiestry

W swoim tekście o historii miasta w latach 1930–1945 Karl Eberhard Albinus zauważył: „O życie kulturalne w mieście, przede wszystkim o muzykę, troszczyli się od lat dwudziestych dwaj szczególnie zasłużeni ludzie: Arthur Zummach i Oskar Wilde. Pierwszy z nich jako miejski dyrygent od 1892 roku prowadził miejski zespół instrumentalny z 30–40 muzykami, założony przez jego ojca w 1878 roku. Zespół Zummachów towarzyszył wszelkim świętom stowarzyszeniowym i ludowym; jego muzycy grali także w okolicznych wioskach z radosnych i żałobnych okazji. W sali hotelu Monopol odbywały się regularnie koncerty zespołu. W niedziele świdwinianie ciągnęli do parku miejskiego, aby w wybudowanym w 1926 roku pawilonie muzycznym radować uszy grą zespołu; gdy w 1934 roku Arthur Zummach zmarł, zastąpił go jego syn Martin jako kapelmistrz. W 1927 roku Oskar Wilde – nauczyciel, kantor i organista w kościele Mariackim – założył stowarzyszenie teatralno-muzyczne. W Świdwinie oprócz koncertów miejscowych artystów oklaskiwano i goszczono: Pomorski Teatr Związkowy, Kołobrzeski Teatr Miejski, a okazjnie nawet Teatr Schillera z Berlina, który na scenie w sali hotelu Monopol prezentował swój repertuar, od utworów kla-

sycznych począwszy, a na farsach skończywszy. Muzykę chóralną z koncertami wokalnymi i kościelnymi pielęgnowało utworzone w 1853 roku Męskie Towarzystwo Śpiewacze „Zgoda”, liczące około 40 śpiewaków, mieszany chór kościelny (około 70 osób) i chór dziecięcy, a wszystkie prowadzone przez kantora Wildego. »Świdwińska Gazeta Powiatowa« informowała regularnie o wszystkich wydarzeniach».

Dom Zummachów, po lewej widać ślady po werandzie

Jeszcze w latach 60. usłyszałem od kogoś, że w budynku naprzeciwko przedwojennego starostwa (dzisiaj Domu Dziecka) była szkoła muzyczna. O fakcie tym zapomniałem na lata. Kiedy jednak trafiłem na tekst Jana Herchenroedera *Drei Generationen Zummach als staedtische Musikdirektoren in Schivelbein, Der Kreis Belgard* (Trzy pokolenia Zummachów, miejskich dyrygentów orkiestry w Świdwinie, Celle 1989), postanowiłem do sprawy wrócić.

Szperając w starych księgach adresowych, ustaliłem, że ten budynek to nie szkoła, ale dom rodzinny Zummachów. Niewykluczono, że muzycy uczyli w nim gry na instrumentach, stąd ta obiegowa nazwa.

Pamiętam, że od strony Drawskiej, przed wejściem do budynku, była oszklona weranda. Tu zrobiono rodzinne zdjęcie Zummachów (patrz fotografie). Dzisiaj pozostał po niej wyblakły na murze zarys. Ulica, przy której mieszkali Zummachowie, początkowo nazywała się Nowa, później nadano jej imię Glasenappa, a po wojnie – Wojska Polskiego.

Szkoda, że jeden z ładniejszych budynków przy Wojska Polskiego 6 niszczone na naszych oczach. A to przecież jakaś cząstka historii miasta, w którym żyjemy.

MUZYCZNY KLAN ZUMMACHÓW

Śmierć w styczniu 1983 roku Martina Zummach, ostatniego dyrygenta świdwińskiej orkiestry miejskiej w powiecie białogardzkim, przypominała wielu krajanom radosne chwile, które przeżyli dzięki tej rodzinie muzyków. W uzdrowiskach w Polczynie i w Kołobrzegu mówiono: „Dzisiaj gra zespół Zummachów. Musimy pójść na kon-

Orkiestra Zummachów, w środku Artur Zummach

cert”. Dla świdwinian było czymś zwyczajnym, że w letnie niedzielne popołudnia ich miejski zespół przygrywał, kiedy oni na osłoniętych skwerach, w ogrodach czy w cieniu wysokich drzew parku delektowali się kawą i ciastkami. Podczas wszelkich uroczystości stowarzyszeniowych i młodzieżowych zespół siedział na czele w paradach, a potem przygrywał do tańca. Muzycy Zummachów towarzyszyli mieszkańcom w ich smutkach i radościach nie tylko w mieście, ale i za jego oplotkami. Wielu z nas pamięta, jak muzycy Zummachów w Wigilię Bożego Narodzenia zagraли z wieży kościelnej *Z nieba wysokiego zstępuję tutaj...* Orkiestra koncertowała też na rzecz zimowej pomocy dla potrzebujących.

Rodzina Zummachów, w środku senior Artur, z tyłu następcza Marcin

27 października 1934 roku w „Dzienniku Pomorskim” tak napisano o zmarłym Arturze Zummachu: „W niedzielne popołudnie jeden z najświetniejszych mieszkańców naszego miasta, miejski dyrygent orkiestry Artur Zummach, po krótkim pobycie w szpitalu, w 62 roku życia odszedł do Boga. Szacunek i sympatia, którymi cieszył się Zmarły, pozwalają na tym miejscu krótko spojrzeć wstecz na nasz miejski zespół, który przez 56 lat istnienia dzięki pracy i wysiłkom artystycznym swoich szefów rozwinął się jako nie do przecenienia twórca inspirator kultury”. Wiosną 1878 roku kapelmistrz Juliusz Zummach, ojciec właśnie zmarłego Artura, przybył z Łobza do Świdwina i założył tutaj orkiestrę, która zaprezentowała się publiczności koncertem na Zielone Świątki tegoż roku. Jego syn Artur przyszedł na świat już w 1872 roku w Zempelburgu (obecnie Sępólno Krajeńskie) na Pomorzu Zachodnim. Stopniowo młoda orkiestra zapanowała w Świdwinie i po trudnych początkach wspaniale się rozwinęła. Artur Zummach od wczesnego dzieciństwa był emocjonalnie zwią-

zany z zespołem. Pod kierunkiem ojca poznał tajniki muzykowania, a potem doskonalił swoje umiejętności artystyczne i pedagogiczne w Konserwatorium Książęcym w Sondershausen (Turyngia). Jego nauczycielami byli prof. prof.: Schroeder, Ochs (kompozytor pieśni *Odfrunął ptaszek...*), wirtuoz Martin i wielce szanowany mistrz koncertowy Willi Burmester. Po rocznej praktyce w orkiestrze ojca wyjechał do Wismaru, bo stąd łatwiej mu było nawiązać kontakty zawodowe z orkiestrami w Hamburgu, Lubece i innych miastach. W 20 roku życia przejął po ojcu kierownictwo świdwińskiej orkiestry miejskiej. Mimo trudnych czasów przez 42 lata prowadził orkiestrę wzorowo, na wysokim poziomie. Zyskał wielu przyjaciół w mieście i poza nim. Otrzymywał pochwały i wyróżnienia od władz Szczecina i Koszalina. Na przełomie wieków gościnnie koncertował w Kołobrzegu i innych uzdrowiskach, dyrygując miejscowymi orkiestrami. Po wielkiej wojnie na nowo zebrał muzyków, powiększył skład orkiestry i dodał jej nowego blasku. W 1932 roku z okazji jubileuszu 40-lecia dyrygentury Artura Zummach on i jego zespół otrzymali wiele pochwał i odznaczeń. Jubilat ten spędził w szpitalu po udanej operacji. Liczni przyjaciele, a także wielbiciel jego kunsztu muzycznego odwiedzili go, by wyrazić uznanie i życzyć szybkiego powrotu do pracy. Śmierć Artura okryła żałobą nie tylko najbliższą rodzinę, ale także wielu mieszkańców Świdwina. Syn Artura, Marcin, kontynuował dzieło swojego dziadka i ojca. Prowadził świdwińską orkiestrę według najlepszych standardów. Zmarł w styczniu 1986 roku, prawie 50 lat później. Karl-Wilhelm Bornemann w wywiadzie opublikowanym na łamach „Dziennika Pomorskiego” 5 lutego 1983 roku opowiedział o życiu i dziele tego trzeciego z rodu muzyków. W 1976 roku w „Wiadomościach Lubeckich” opublikowano sylwetkę artystyczną Marcina, dyrygenta orkiestry w teatrze muzycznym Lubeki: „(...) Jakież miłośnik Teatru z jego operetkami i musicalami nie znał tego wysmukłego pana, który spieszy się do małego jazz-bandu i fortepianu na lewo od sceny? Energicznie skłania głowę i tym samym daje sygnał do rozpoczęcia uwertury jazzowej zespołowi Combo. Jego gesty były precyzyjne, a uderzane klawisze fortepianu wydawały nieporównywalny dźwięk. Tak było przed 25 laty, kiedy ówczesny dyrektor teatru dr Krystian Martin związał Marcina ze sceną hanzeatyckiego miasta Lubeki. Przedtem Zummach studiował muzykę w Berlinie u prof. Rotha i w berlińskiej operze zdobywał pierwsze doświadczenia jako repetytor. Kiedy wybuchła wojna, został zmobilizowany i po przeszkoleniu wysłany na front wschodni jako telegrafista w dywizji pancerniej. Po klęsce cztery i pół roku

Marcin Zummach

przebywał w łagrach radzieckich. Traume niewoli próbował skutecznie przezwyciężyć pracą w teatrze lubeckim.

Najpierw powierzono mu kierownictwo muzyczne przy wykonaniu *Henryka VIII*, potem otrzymał funkcję repetytora baletu i w końcu repetytora solo. Podczas choroby dyrygenta chóru musiał dłuższy czas zastępować go komisarycznie, dużo pracował także w Akademii Śpiewu. Nie do policzenia są wykonania operetek, podczas których Martin Zummach stał przy pulpicie, współpracując z takimi muzykami, jak: Kurt Pscherer, Auerbach i Paweł Schuessler. Ostatnio to jemu zawdzięczamy, że musical *Aplaus* z Nadją Tiller dostał się na deski teatralne, on też kierował w zastępstwie Petersa muzyczną część *Lady in the Dark*. Pytany o swe hobby, odpowiedział bez zastanowienia: »Wszelki rodzaj muzyki«. To oczywiście dotyczy także musicalu i jazzu. Tutaj mamy do czynienia z rzadkim wypadkiem, że zawód staje się pasją lub odwrotnie. Jego ulubionymi muzykami są jednak nie np. Duke Ellington, Gershwin czy Bernstein, lecz Mozart i Beethoven.

Wiadomo, ile emocji, resentymentów i intryg może być w teatrze. Wnoszą to wszystko ludzie tych trudnych zawodów, którzy działają za lub przed kulisami. Kiedy jednak spytać kogoś z zatrudnionych na któreś ze scen lubeckich, czy Marcin Zummach ma jakichś wrogów lub zazdrośników, spotkać się można przeważnie ze śmiechem: Z tym człowiekiem nie można się wcale pokłócić, do tego jest on zbyt uprzejmy i zbyt prawy. Pomijając jego wyjątkową muzykalność, którą każdy musi szanować, owe cechy charakteru od 25 lat czynią z Marcina Zummach kochanego kolegę w teatrze, a dla publiczności – znakomitego dyrygenta”.

opracowanie, tytuł i zdjęcia
Zbigniew Czajkowski

ŚWIDWINIANIE O WSPÓŁPRACY

Z krótką roboczą wizytą przybyli do siedziby Marszałek Publishing Group świdwińscy biznesmeni **Dariusz Schönhofer**, prezes P.P.H. Fleisch Mannschaft Polska, oraz **Roman Kurlapski**, dyrektor Noveco. Tematem ich rozmowy z prezesem dr. **Adamem Marszałkiem** była analiza możliwości współpracy tych firm z MPG na rynkach wschodnich.

K.G.

THORUNIAM DLA HISTORYKA

5 czerwca 2017 roku w siedzibie Towarzystwa Naukowego w Toruniu prezydent **Michał Zaleski** odznaczył prof. **Janusza Małkka**, wybitnego historyka związanego z Uniwersytetem Mikołaja Kopernika, Medalem Honorowym Prezydenta Miasta Torunia „Thorunium”.

fot. Wojtek Szabelski

Uroczystość ta była też świetną okazją do uczczenia osiemdziesiątych urodzin Pana Profesora. Jubileusz oprócz Jemu najbliższych zgromadził wielu wybitnych historyków oraz osób związanych z miastem. Nakładem Wydawnictwa Adam Marszałek ukazały się dwa dzieła zbiorowe poświęcone prof. Januszowi Małkowi. Pierwsze z nich – *HOMO DOCTUS IN SE SEMPER DIVITIAS HABET* – opublikowano z okazji siedemdziesiątej rocznicy urodzin i pięćdziesiątej rocznicy rozpoczęcia pracy naukowej Pana Profesora, drugie – *HISTORIA TESTIS TEMPORUM, LUX VERITATIS* – ukazało się pięć lat później.

I.N.-B.

fot. Wojtek Szabelski

NAGRODY BURMISTRZA I DYREKTOR ZDROWYM BYĆ

W czasie uroczystości kończącej rok szkolny w „Dwójce” najlepsi uczniowie i absolwenci zostali uhonorowani nagrodami burmistrza miasta Świdwina oraz dyrektora szkoły. **Elżbieta Wielgosz** wręczyła również Nagrody im. Mariana Marszałka, które w tym roku otrzymały: **Natasza Konieczka**, **Adrianna Wiącek** i **Dominika Głasek**. W ten sposób nagrodzono ciężką pracę i sumienność najlepszych uczniów oraz laureatów tegorocznych konkursów.

Anna Łubniewicz

DAMIAN DROSCZ I JEGO GWIAZDY

Znany toruński aktor i pedagog **Damian Droscz** wrócił z Festiwalu Teatrów Niezależnych w Ammanie, na którym jego teatr zdobył nagrodę za najlepszą scenografię. W przeddzień eskapady do Jordanii wraz z kolegami wystąpił w Teatrze Lalek Zaczarowany Świat ze spektaklem *Tuba Dei i anioły*. Na widowni zasiadły **Zuzanna** i **Marianna**, uczestniczki prowadzonych przez aktora w Społecznej Szkole Edukacja warsztatów teatralnych.

K.G.

W ostatnim czasie z nietypową propozycją wydawniczą naszą oficynę odwiedziły **Elżbieta Oleksiejuk** i dr n. med. **Anna Maria Oleksiejuk** – absolwentka Akademii Medycznej w Gdańsku, autorka wielu publikacji naukowych oraz książeczek edukacyjnych o tematyce stomatologicznej dla dzieci w wieku 1–7 lat. *Zdrowym być!* to jej kolejna publikacja z tego zakresu. Szczegóły wydania podręcznika omówił redaktor **Szymon Gumienik**.

Sz.G.

O KOGNITYWISTYCE RAZ JESZCZE

Na początku czerwca odbyło się kolejne spotkanie dotyczące rozwoju półrocznika „Kognitywistyka i Media w Edukacji”. W gościnnych murach Zajazdu Staropolskiego redaktor naczelna prof. **Lidia Pokrzycka**, zastępca redaktor naczelnej dr **Anita Pacholik-Zuromska** oraz sekretarz **Szymon Gumienik** omówili budowę strony internetowej czasopisma, jego działy medialne i kognitywistyczne oraz strukturę artykułów i proces recenzowania. Edycja pierwszego numeru pisma po zmianach planowana jest na przełom czerwca i lipca bieżącego roku.

Sz.G.

ECHO
Świdwina

Wydawnictwo Adam Marszałek, ul. Lubicka 44, 87–100 Toruń, tel. 56 660 81 60, 56 664 22 35
fax: 56 648 50 70, e-mail: iwona@marszalek.com.pl, www.marszalek.com.pl, www.marszalek.com.pl/echoswidwina/
Adres Redakcji: „Echo Świdwina”, ul. 3 Marca 25, 78–300 Świdwin, tel. 512 325 892
Druk: Drukarnia nr 2, ul. Warszawska 52, 87–148 Łysomice, tel. 56 659 98 96

Redaguje kolegium w składzie: Elżbieta Wielgosz (redaktor naczelna), Iwona Nadolska-Bartosiak (z-ca redaktor naczelnej), Karolina Targus (redaktor prowadząca), Krzysztof Galus (redakcja techniczna), Szymon Gumienik, Paweł Jaroniak, Kuba Łączkowski, Joanna Marszałek-Kawa, Grzegorz Szczepański, Patryk Wawrzyński

